

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

12.02.2025 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ Последна седмица за номинации за ежегодните награди на АИКБ „Икономика на светло“

Започна да тече последната седмица за номинации за дванадесетото издание на ежегодните награди „Икономика на светло“, които ще бъдат връчени на предстоящата церемония през месец март 2025 г.

Целта на конкурса е да открие стимулиращи примери за успехи в борбата с неформалната икономика и да отличи водещи институции и личности с активна позиция и принос в ограничаването на сивата икономика. По този начин АИКБ цели да повиши обществената нетърпимост към неформалната икономика, да поощри предприемането на активни действия в тази посока и да популяризира градивната роля на бизнеса в обществото за подобряване на социално-икономическата среда. Призът „Икономика на светло“ за 2024 г. се присъжда в три категории:

- **За нормативен акт или административна практика, които водят до ограничаване на сивата икономика и подобряване на бизнес средата.**

Присъжда се на държавна/общинска администрация или на нейни представители за предлагането/въвеждането на нормативен акт или административна практика, които водят до ефективно ограничаване на сивия сектор и подобряване на бизнес средата.

- **За личност или организация, допринесли за ограничаване и превенция на неформалната икономика посредством активна позиция.**

Присъжда се на личност, НПО, научна организация, компания, която има задълбочени изследвания по темата, постоянни и активни медийни изяви, или е генерирала предложения за промени в законови актове и/или административни практики и т.н.

- **За журналист или медия, допринесли за промяна на обществените нагласи към неформалната икономика.**

Присъжда се на журналист или медия за принос в актуалното и многостранно отразяване на проблемите и постиженията, свързани с дейностите по ограничаване и превенция на неформалната икономика, в насърчаване и промотиране на светлия бизнес и формиране на обществена нетърпимост към сивия сектор.

Номинации можете да направите, като попълните приложената форма ([Приложение 1.](#)), която също така е публикувана на интернет страницата на Асоциация на индустриалния капитал в България (www.bica-bg.org), както и директно да изпращате предложения в Национален център „Икономика на светло“ (1527 София, ул. „Тракия“ № 15; електронна поща: v.radeva@bica-bg.org).

Номинации се приемат за институции, личности и организации в посочените категории за работата им през 2024 г. Срокът за изпращане на номинации е до 14 февруари 2025 г.

Наградите „Икономика на светло“ са първото по рода си признание за постиженията в борбата с неформалната икономика в България. Всяка година изданията на конкурса предизвикат заслужен обществен и медийен интерес. Събитието популяризира сред обществото както приноса на българските предприемачи, бизнесмени и политици за подобряването и развитието на бизнес средата, така и добрите практики за ограничаване и превенция на неформалната икономика в страната.

Ще се радваме заедно с Ваша помощ да определим носителите на наградите „Икономика на светло“ за 2024 г.!

Повече информация ще намерите [тук](#).

Важни обществено-икономически и политически теми

[NOVA TV](#)

✓ Започва използването на специално GPS приложение за шофьорските курсове

Използването на специално GPS приложение трябва да започне да следи всеки миг от курсовете по кормуване на кандидат-шофьорите от 12 февруари. Школите ще имат право да го използват доброволно до 12 юли, а след това ще стане задължително.

„От днес в 9 ч. трябва да започне дигиталното обучение. Трябва да има възможност часовете на всеки записал се на курс да се записват в електронен картон“, обясни зам.-председателят на Асоциацията за квалификация на автомобилистите в България Петър Вутов.

Председателят на Асоциацията за квалификация на автомобилисти в България Красимир Георгиев пък изрази съмнения в това дали приложението ще бъде активирано днес.

Според Вутов Изпълнителната агенция „Автомобилна администрация“ ще има достъп до системата. „GPS-ът ще чертае маршрута и ще показва местоположението на курсиста“, каза той. И уточни, че апликацията трябва да е достъпна през онлайн магазините за приложения, но негова проверка показала, че това все още не е факт.

Повече по темата гледайте [ТУК](#).

[БНТ](#)

✓ Все още не може да започне ремонтът на паметника на връх Шипка заради липса на изпълнител

Все още ремонтът на Паметника на свободата не може да започне заради липса на изпълнител. Реконструкцията ще струва около 14 млн. лева.

Още през 2023 година община Казанлък обяви допълнителна процедура за ремонта, но изпълнител не беше избран.

"Двете поръчки бяха прекратени поради това, че всички офертни предложения, които бяха подадени в рамките на двете процедури, имаха пропуски. Според преценката на комисията, назначена за проверка на офертите, пропуските бяха такива, че не можеше да бъде сключен договор с някои от кандидатите. Това наложи процедурите да бъдат прекратени и на 30 декември 2024 г. да бъде обявена трета процедура. След задължителната проверка, извършена от Агенцията за обществени поръчки на документацията за обществената поръчка, на 4 февруари бяхме уведомени за решението на агенцията. На 10 февруари тя беше публикувана в Европейския електронен вестник и от 11 февруари до 26 март започва набирането на оферти за третия опит да възложим изпълнението на строително-монтажните работи", обясни директорът на НПП "Шипка-Бузлуджа" инж. Чавдар Атанасов.

Стойността на проекта е 14 млн. лева, но на практика към момента няма осигурено финансиране. Парите ще бъдат търсени от Министерството на културата чрез постановление на Министерския съвет едва след като бъде подписан съответния договор, след което трябва да бъдат осигурени, каза още Атанасов.

Максималният срок за извършване на ремонта е 642 дни.

"Аз като възложител съм обявил и съм приел, че за нормални работни условия, приемаме времето от 1 април до 30 октомври, а от 1 ноември до 31 март, поради метеорологичните условия, които са специфични за района, няма да се работи. Тези 642 дни на практика трябва да обхващат ремонта, т.е., ако стартираме условно на 1 април 2025 г., би следвало най-късно до края на октомври 2026 г. ремонтът да бъде завършен. Но сега все още сме твърде далеч от този момент", поясни Чавдар Атанасов и допълни:

"Процедурата е дълга и сложна. Комисията, която преглежда офертите, е достатъчно компетентна. Надявам се, че всички, които ще кандидатстват този път – вероятно част от същите кандидати, които бяха отстранени преди,

ще подхождат максимално отговорно и ще подготвят добри офертни предложения, за да можем в крайна сметка да изберем изпълнител."

Дали ще има изпълнител на ремонта на Паметника на свободата ще стане ясно на 27 март, тъй като 26 март е крайният срок за подаване на офертите.

✓ Украйна купува реактори от България

Украинският парламент разреши закупуването на два руски ядрени реактора от България, съобщава изданието Юроактив. Реакторите бяха произведени за АЕЦ "Белене". Комисията по енергетика във Върховната рада даде зелена светлина за покупката, за да се разшири украинската АЕЦ "Хмелници", която работи с намален наполовина капацитет след аварията в Чернобил.

БНР

✓ В Германия се водят интензивни преговори за субсидии за запълване на газохранилищата

Мениджърът на германския газов пазар - Trading Hub Europe GmbH посочи, че е в "интензивни дискусии" с властите относно потенциални субсидии за презареждане на газохранилищата, докато Европа сякаш се намира на ръба на нова криза с доставките на синьо гориво, съобщава Блумбърг.

Trading Hub Europe (THE), който отговаря за безпроблемното функциониране на газовия пазар в Германия, намекна миналия месец за възможна субсидия за доставчиците на газ, което предизвика силен търговски интерес. Но се мълчи относно подробностите на плана, след като спекулациите относно дизайна му предизвикаха резки колебания в цените.

"Засега няма взето решение. Все още сме в разговори с министерството, както и с регулатора, и веднага след като продуктът бъде финализиран, можем да проведем някои по-задълбочени разговори по въпроса кога да пуснем този продукт", каза управляващият директор на THE Торстен Франк.

Целта на инструмента би била да помогне на страната да изгради навреме буфери с горива за следващата зима във време, когато пазарната среда обезсърчава подобно презареждане.

Обикновено търговците се запасяват с газ през топлите месеци, когато търсенето и цените са по-ниски. Напоследък обаче горивото за доставка това лято става все по-скъпо в сравнение с договорите за следващата зима, което прави складирането неизгодно от икономическа гледна точка.

Поддържането на значителни запаси от горива се превърна в решаващо за енергийната сигурност на Европа, тъй като тя загуби повечето руски тръбопроводни потоци през 2022 г. и от това насам се налага да осигурява складови запаси в случай на пиково търсене през отоплителния сезон.

За да стимулира презареждането на газохранилищата и да постигне законово определени цели, THE обсъжда предоставянето на субсидии на доставчиците в моменти, когато сезонните цени са неблагоприятни. Обявяването на преговорите през януари доведе до допълнително ценово разширяване на контрактите за месеците след края на настоящата зима с тези преди началото на новата, тъй като предполагаше, че летният газ ще бъде закупен въпреки по-високите цени.

Торсен Франк отбеляза, че все още има възможност продуктът да не бъде пуснат на пазара. Основното послание към участниците на енергийния пазар, които се събират в Есен тази седмица, е, че няма да има "директни съобщения кога продуктът ще бъде пуснат на пазара", смята той.

"В крайна сметка инструментът ще бъде финансова подкрепа за тези, които изграждат и участват в процеса. Основното е, че газът трябва да е в газохранилищата до 1-ви ноември. Да няма газ според изискванията не е опция", посочи Франк.

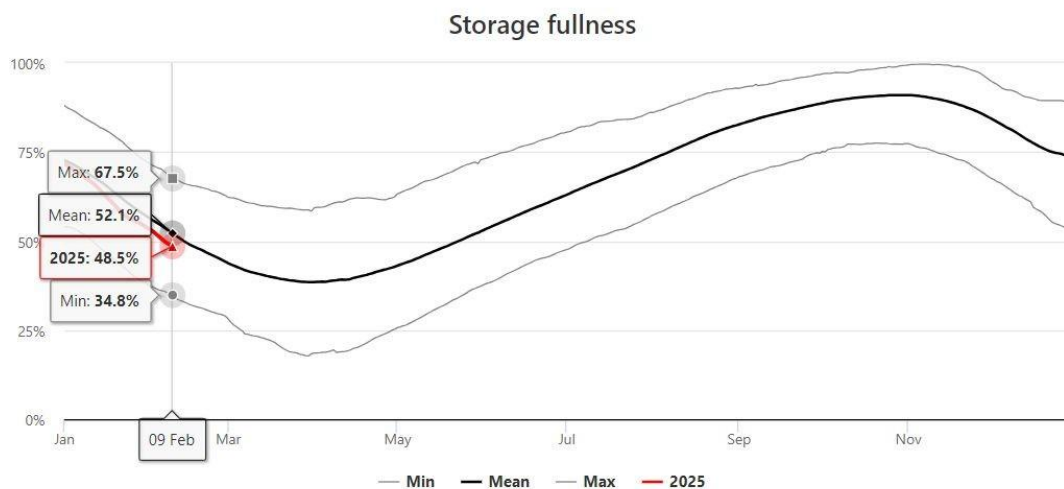
Междувременно фючърсите на нидерландския газов хъб TTF с доставка през март поскъпват до нов двегодишен връх от над 59 евро - най-високо ценово ниво от февруари 2023 г.

Графика на газовите TTF фючърси (в евро за мегаватчас)

Потреблението на газ в ЕС се очаква да нарасне със 17% този месец, водено от търсенето на отопление, като мразовитото време в Северозападна Европа може допълнително да засили тегленето на синьо гориво от хранилищата. Средната запълняемост на газохранилищата в ЕС пък е едва 48,48% към 9-и февруари - най-ниското ниво за този период от 2022 г. насам, което поражда опасения за тяхното попълване за следващия зимен сезон. В Германия процентът на запълняемост е почти същия - 48,66%, а във Франция е едва 29,85%.

Запълняемост на газохранилищата в ЕС (в %)

С оглед на това средните цени на газовите фючърси за второто и третото тримесечие на 2025 г. с над 57 евро за мегаватчас, докато контрактите за доставка на синьо гориво през ноември (когато газохранилищата вече трябва да са запълнени, според директивите на ЕК) се търгуват днес на нива около 51,50 евро за мегаватчас, а тези за цялото последно тримесечие на годината - около 53,60 евро/MWh.

✓ Петролът поскъпва с над 1% поради опасения за доставките

Петролните фючърси поскъпват за втори пореден ден на търговия с оглед на опасения относно доставките на руски и ирански петрол, които засенчват опасенията относно последиците от разширяващата се политика на мита на американския президент Доналд Тръмп.

Към 14.00 часа българско време фючърсите на петрол Брент се повишават с 1,43% към 77,00 долара за баел, а тези на американския лек суров петрол WTI - с 1,41% към 73,35 долара за барел, задълбочавайки вчерашния отскок от близо 2 на сто.

Графика на петрол Брент (в долари за барел)

Поскъпването на петрола е провокирано от данни, които показват, че руското производство миналия месец е спаднало допълнително под квотата на страната в рамките на ОПЕК +.

Анализаторите на банката ANZ отбелязаха, че руското производство на петрол е по-малко от квотата на ОПЕК + през януари, което облекчава опасенията за свръхпредлагане. Добивът е спадна до 8,962 милиона барела на ден и е с 16 000 барела дневно под одобрените нива, съгласно споразумението за производство.

Доставката на руски петрол до Китай и Индия, основните вносители на суров петрол в света, беше значително нарушена от санкциите на САЩ миналия месец, насочени към танкери, производители и застрахователи.

Опасенията за нарушаване на доставките се засилиха и наложените преди дни санкциите на САЩ срещу мрежите, доставящи ирански петрол до Китай, след като президентът Доналд Тръмп възстанови своя "максимален натиск" върху износа на ирански петрол миналата седмица с цел да го сведе до "нула".

Петролът започна нестабилно 2025 г., като първоначално поскъпна поради по-високото търсене за отопление заради студената зима в Северното полукълбо и санкциите на САЩ срещу руската петролна индустрия. Цените обаче се понижиха през последните три седмици, тъй като налаганата от Тръмп серия мита заплашва с избухването на търговски войни на множество фронтове, което би забавило световната икономика и респективно потреблението на важната енергийна суровина.

Междувременно Тръмп каза, че Израел трябва да отмени споразумението си със "Хамас" за прекратяване на огъня, ако всички останали заложници не бъдат върнати този уикенд, рискувайки нова ескалация на военните действия.

Има признаци на напрежение в някои части на пазара, особено в Близкия изток, където по-широкото ограничаване на конкурентните потоци позволи на производителите в региона да повишат цените за своите основни азиатски клиенти.

В Европа пък растящите цени на природния газ направиха петролното потребление по-рентабилно, което потенциално може да доведе до увеличаване на търсенето.

[Мениджър](#)

✓ Новата икономика: Африка се превръща в донор на работна ръка за застаряваща Европа

Те се редят на опашка от стотици, за да се срещнат с рекрутери в училищата в провинциалните градове и конгресните зали в големите градове, някои с висши дипломи, други само с основно образование. Всеки от тях се надява да намери една от

милионите работни места, които кенийското правителство възнамерява да запълни тази година в една от най-амбициозните си инициативи за заетост. Работните места не са в Кения. Те са в богати страни в Европа, Близкия изток и другаде, където служителите се надяват младите кенийци да придобият умения и доходи, които ще стимулират местната икономика, съобщава [Ройтерс](#).

„Тук няма възможности за работа, така че не ни остава друг избор, освен да отидем извън Кения“, каза Лидия Мукии, 27-годишен клиничен психолог, която присъства на спонсориран от правителството панаир на труда в южния централен град Мачакос, където служителите за подбор на персонал разпространяват лъскави листовки, рекламиращи работни места за предучилищни учители в Германия и селскостопанска работа в Дания. Панаирите са част от първото съгласувано усилие на Кения за насърчаване на трудовата миграция за насърчаване на националното развитие.

Изпращането на работници в чужбина е в основата на стратегиите за развитие на азиатски страни като Филипините и Бангладеш от десетилетия. Но подходът не е широко възприет в Субсахарска Африка, където страни като Кения са обвинявани от разочаровани граждани, че избягват отговорността си да създават работни места у дома.

Това започва да се променя. Докато бързо застаряващите страни по света търсят работници, за да поддържат икономиките си на повърхността, някои африкански нации без достатъчно работни места за бързо нарастващото си население се опитват да се възползват.

„Имаме много важен ресурс, наречен човешки ресурс“, каза министърът на труда на Кения Алфред Мутуа пред Ройтерс в Мачакос, където стартира кампания за набиране на персонал през ноември в 47-те окръга на Кения. „Можем... да изнасяме нашия труд и да правим много пари.“ Както за правителството, така и за търсещите работа, логиката на обръщането към работа в чужбина е проста: около милион кенийци навлизат в работната сила всяка година, но само една пета намират официална работа. Работата в целевите страни се заплаща значително повече, отколкото в Кения, и част от доходите се превеждат на членовете на семейството у дома. В центъра на изчисленията на правителството са явните демографски тенденции.

Организацията на обединените нации прогнозира, че населението в трудоспособна възраст на Африка ще нарасне с около 1,5 милиарда до 2100 г. и че до 2050 г. това ще бъде единственият регион в света с намаляващо съотношение между нуждаещите се от грижи и хора в трудоспособна възраст. Въпреки това стратегията не е лишена от рискове, включително от нарастващата реакция срещу имиграцията в много европейски страни и Съединените щати. В Германия, която подписа споразумение с Кения миналия септември за облекчаване на някои изисквания към работодателите, които искат да внасят квалифицирани кенийски работници, антиимиграционните настроения нарастват, показват проучванията на общественото мнение.

Коалицията, която се съгласи със сделката, сега е изправена пред предсрочни избори на 23 февруари, на които нейните леви партии изостават в социологическите проучвания зад десните съперници, които превърнаха затягането на миграционните политики в центъра на своите кампании.

Дясноцентристият Християндемократически съюз (CDU) и крайнодясната партия Алтернатива за Германия (AfD) се противопоставиха на закон от 2023 г., предназначен да стимулира вноса на квалифицирана работна ръка, на който се основаваше споразумението с Кения, като аргументираха, че определението на закона за квалифицирана работна ръка е твърде широко. ХДС, за чийто лидер Фридрих Мерц се смята, че ще стане следващият канцлер, не отговори на въпроси относно плановете си за закона и споразумението с Кения.

Рене Шпрингер, говорител на AfD, каза, че законът е бил "катастрофален" и трябва да бъде "фундаментално реформиран", за да се гарантира, че само висококвалифицирани професионалисти могат да имигрират.

Попитан за критиките на Шпрингер, медийният отдел на управляващата коалиция насочи Ройтерс към вътрешното министерство. Хенинг Занети, говорител на министерството, отказа коментар, но посочи статистическите данни, показващи почти 15% увеличение на годишна база в издаването на визи за квалифицирани работници между октомври 2023 г. и септември 2024 г. Мутуа не беше загрижен за изборите в Германия, като каза, че нуждата на страната от квалифицирана работна ръка ще остане независимо от резултата.

Кения може да изнася по 1 млн. работници годишно

Няма изчерпателни данни за износа на африканска работна ръка в чужбина. Но Мутуа каза, че правителството на Кения е улеснило емиграцията на над 200 000 работници през последните две години и има за цел да изнася по 1 милион годишно през следващите три години.

Някои африкански правителства виждат миграцията като начин за справяне с безработицата, която може да доведе до социални вълнения, като смъртоносните протести срещу данъците, които обхванаха Кения миналата година, казват анализатори. Междувременно някои по-богати страни започват да виждат официалните трудови споразумения като по-добър вариант от големите нередовни мигрантски потоци, каза Майкъл Клеменс, експерт по икономика на миграцията в университета Джордж Мейсън в Съединените щати.

„Въпросът е: каква е алтернативата на това? Наистина ли смятате, че се насочваме към свят, в който, ако не сключите тези споразумения, миграцията няма да се случи?“ - каза Клеменс.

Германия се нуждае от 400 000 работници годишно

Някои лидери се преклониха пред демографските реалности. В Италия, където живее второто най-възрастно население в света, дясното правителство на премиера Джорджа Мелони увеличи броя на работните визи, издавани на граждани на държави извън ЕС, след кампания за намаляване на имиграцията.

Себастиан Грот, посланик на Германия в Кения, каза, че страната му усеща въздействието на дефицита на квалифицирана работна ръка, оценен на до 400 000 работници годишно.

„Имаме ресторанти и хотели в Германия, които затварят в някои дни от седмицата само защото нямат сервитьори, готвачи или експерти по гостоприемството“, каза той пред Ройтерс. Въпросът за вноса на квалифицирани работници често се смесва с горещата тема за търсещите убежище, която доминира предизборната кампания, откакто афганистанец, търсещ убежище, беше арестуван при смъртоносно намушкане с нож миналия месец. Дори преди официалното споразумение да бъде подписано, имаше нарастващо сътрудничество в областта на трудовата миграция между неправителствени организации в Германия и Кения, отбеляза Грот

Иън Кипроно, 26, е един от 14-те кенийски студенти, учещи за медицински сестри, които дойдоха в Германия миналия април в рамките на партньорство между Университета за приложни науки в Кобленц и Университета Маунт Кения, предназначени да помогнат за запълване на прогнозирания дефицит от 500 000 медицински сестри до 2030 г. Студентите разделят времето си между учене и работа в болница в Бад Мергентхайм. "Германия е хубаво място. Хората са по-дружелюбни от това, което се знае", каза Кипроно. Най-големите му предизвикателства са езикът и времето. „Много е студено; не сме изпитвали такова нещо в Кения“, каза той, когато пред стъклената фасада на болницата падна студен дъждец.

Политическа реакция

Все повече изследвания показват дългосрочни ползи от трудовата миграция за изпращащите страни, намалявайки страховете сред някои икономисти, че тласъкът от паричните преводи може да е мимолетен. Но политиката е сложна и в страните на произход.

В Кения критиците на миграционната инициатива обвиняват правителството, че не е създадо работни места у дома. Съобщенията за малтретиране на мигранти в някои страни от Близкия изток, където вече работят милиони африканци, също подхраниха скептицизма.

Мутуа, чиито публикации в социалните медии за събития за набиране на персонал често предизвикват коментари, обвиняващи го в насърчаване на „търговия с роби“, каза, че формализирането на процеса, така че правителството да може да проверява предложенията за работа, ще защити по-добре кенийците от измамници и трафиканти на хора. Много кенийци също се страхуват от загуба на умения, необходими у дома. В сектора на здравеопазването, например, Кения има по-малко от една трета от 44,5 здравни работници на 10 000 души, препоръчани от Световната здравна организация, според доклад на министерството на труда от 2023 г.

52-годишният Николас Мутунга Мвонгела изглежда уверен в перспективите си, тъй като е работил като товарен оператор в Саудитска Арабия. Той получи временна оферта за работа в полска месопереработвателна фабрика за 24 злоти (5,87 долара) на час нетно, но беше разочарован да научи, че агенцията иска около 4000 долара за покриване на пътни и други разходи. Два месеца по-късно той каза, че се опитва да получи банков заем, но първо трябва да намери 160 000 кенийски шилинга (1240 долара) за предварителни такси за набиране на персонал. Джейн Мванги, главен изпълнителен директор на кенийската агенция AJW Africa, каза, че е важно търсещите работа да имат „кожа в играта“ и за повечето от тези разходи са налични заеми.

✓ Отмяна на забраната за добив на уран в Гренландия може да съживи мащабен проект за редкоземни метали

Минната компания, която притежава лиценза за находището "Кванефелд"(Kvanefjeld) в Гренландия, се надява, че новото правителство ще отмени забраната за добив на уран след изборите следващия месец, потенциално подмладявайки един от най-големите проекти за редкоземни метали в света, предаде [Ройтерс](#).

Президентът на САЩ Доналд Тръмп миналия месец изрази подновен интерес към придобиването на стратегически важния арктически остров.

В отговор на коментарите на Тръмп главният изпълнителен директор Даниел Мамаду от притежателя на лиценза за Kvanefjeld Energy Transition Minerals каза: „Мисля, че със сигурност поставя всичко, свързано с минералите, обратно на картата.“

"Кванефелд" е сред трите най-големи находища на редкоземни метали в света извън Китай, способни да доставят до 15% от световното производство на критичните компоненти, използвани в производството на потребителска електроника и оръжия, според Мамаду.

Развитието на проекта обаче беше спряно преди четири години след изборите на партията Ataqatigiit на инуитите, която обеща да спре проекта "Кванефелд" поради съдържанието на уран в него и близостта до населените райони.

Впоследствие правителството прие закон, забраняващ добива от находища с концентрации на уран над 100 части в минута (ppm). Компанията беше на път да получи окончателно одобрение за мината при предишното правителство, но местните жители се опасават, че нейното развитие може да навреди на крехката околна среда в страната.

Мястото се намира в близост до обект на световното наследство на ЮНЕСКО и само на няколко километра от Нарсак. Мамаду беше посрещнат от местни протестиращи от Нарсак, когато посети мястото миналата седмица.

Правителството на Гренландия е в служебен период, тъй като изборите бяха свикани и вече не са напълно активни. Управляващата партия IA твърди, че все още се противопоставя на проекта и иска да запази забраната за уран.

Нейният коалиционен партньор в правителството Siumut ("Напред"), който не гласува за приемането на забраната за урана през 2021 г., откакто бяха свикани изборите, не е казал дали иска да отмени закона за урана. Въпреки това Siumut казва в устава на своята партия, че трябва да е възможно да се разработват мини с уран като бипродукт.

Ръководителят на най-големия профсъюз в Гренландия SIK с 8000 членове подкрепя развитието на "Кванефелд". Преди спирането му Energy Transition Minerals е инвестирала над 1 милиард датски крони (138 милиона долара) в проекта. Оттогава компанията започна арбитражно дело, търсейки обезщетение от гренландската и датската държава.

„Начинът, по който този случай ще бъде разрешен – независимо дали е в наша полза или не – ще диктува гледната точка и отношението на чуждестранните инвестиции в Гренландия занаяпред“, каза Мамаду.

Въпреки протестите на местните жители в Нарсак в близост до обекта "Кванефелд", Мамаду остава оптимист за икономическото въздействие на проекта. Той вярва, че проектът може да осигури така необходимия тласък на икономиката на Гренландия, зависима от риболова, потенциално проправяйки пътя към икономическата независимост на страната от Дания.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ България е на второ място в турския износ за съседните страни след Ирак

Турският износ през 2024 г. за съседните страни Азербайджан, България, Грузия, Иран, Ирак, Сирия и Гърция е достигнал 34,2 млрд. долара.

По информация на турската национална радио телевизионна корпорация ТРТ Хабер е отбелязан ръст от 7,4 в износа в сравнение с 2023 г., когато е стойността му е била в размер на 31,9 млрд. долара.

Посочва се, че през 2024 г. износът за съседните държави е достигнал най-високата си стойност досега.

По данни на турския статистически институт общият размер на износа през 2024 година е достигнал 261,9 млрд. долара, което се отчита като рекорд в историята.

На първо място в износната листа на Турция за съседните страни през миналата година е Ирак, за който износът възлиза на 13 млрд. долара. България е на второ място с износ за 5,2 млрд. долара. Най-висок ръст на годишна база е постигнат в износа за България - 21,9 на сто.

Гърция е на трето място с 4,8 млрд. долара и увеличение от 15,5 процента.

Нараснал е износът и за Азербайджан, Грузия и Сирия.

Само за Иран износът е намалял с 0,5 на сто в сравнение с 2023 година.

Армения не е включена в данните за износа за съседните държави, понеже Турция няма директни търговски отношения с тази страна, посочва ТРТ Хабер.

✓ ЕС инвестира €200 млрд. в изкуствен интелект, 20 млрд. от тях са за изграждане на гигафабрики

На Срещата на върха в Париж, посветена на изкуствения интелект (ИИ), председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен [стартира днес InvestAI](#), инициатива за мобилизиране на 200 милиарда евро за инвестиции в ИИ, включително нов европейски фонд от 20 милиарда евро за гигафабрики за ИИ. Целта е съвместно разработване на най-сложните модели на ИИ и да се превърне Европа в континент на ИИ.

"ИИ ще подобри нашето здравеопазване, ще стимулира нашите изследвания и иновации и ще повиши нашата конкурентоспособност. Искаме ИИ да бъде сила за добро и за растеж. Правим това чрез нашия собствен европейски подход - основан на откритост, сътрудничество и отлични таланти. Но нашият подход все още се нуждае от суперзареждане. Ето защо, заедно с нашите държави-членки и с нашите партньори, ще мобилизираме безпрецедентен капитал чрез InvestAI за европейски гигафабрики за ИИ. Това уникално публично-частно партньорство, подобно на CERN за ИИ, ще позволи на всички наши учени и компании - не само на най-големите - да разработват най-модерните много големи модели, необходими за превръщането на Европа в континент на ИИ", заяви председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен.

Коментар направи и президентът на Европейската инвестиционна банка Надя Калвиньо.

"Заедно с Европейската комисия, Групата на ЕИБ засилва подкрепата си за изкуствения интелект, ключов двигател на иновациите и производителността в Европа", каза Надя Калвиньо.

Фондът InvestAI на ЕС ще финансира четири бъдещи гигафабрики за ИИ в целия ЕС. Те ще бъдат специализирани в обучението на най-сложните модели на ИИ. Такива модели от следващо поколение изискват обширна компютърна инфраструктура за пробиви в специфични области като медицината или науката. Гигафабриките ще разполагат с около 100 000 чипа за ИИ от последно поколение, около четири пъти повече от фабриките за ИИ, които се изграждат в момента.

Гигафабриките, финансирани чрез InvestAI, ще бъдат най-голямото публично-частно партньорство в света за разработване на надежден ИИ. Те ще обслужват европейския модел на кооперативни, отворени иновации, с акцент върху сложни индустриални и критично важни приложения. Целта е всяка компания, а не само най-големите играчи, да има достъп до мощни изчислителни ресурси, за да изгради бъдещето.

InvestAI ще включва многослоен фонд с дялове с различни рискови и доходни профили. Бюджетът на ЕС ще намали риска от инвестициите на други партньори. Първоначалното финансиране на Комисията за InvestAI ще дойде от съществуващи програми за финансиране на ЕС, които имат цифров компонент, като програмата "Цифрова Европа" и "Хоризонт Европа", и InvestEU. Държавите-членки могат също да допринесат чрез програмиране на средства от своите пакети за сближаване. Финансирането на гигафабрики за ИИ със смесица от безвъзмездни средства и собствен капитал ще служи като един от пилотните случаи за стратегически технологии, обявени в Компас за конкурентоспособност.

Комисията вече обяви първите седем фабрики за ИИ през декември и скоро ще обяви следващите пет. Съществуващата подкрепа за фабрики за ИИ в размер на 10 милиарда евро, съфинансирана от ЕС и държавите-членки, вече е най-голямата публична инвестиция в ИИ в света и ще отключи над десет пъти повече частни инвестиции. Тя вече осигурява масивен достъп за стартиращи предприятия и индустрията до суперкомпютри.

Предистория

Освен фонда InvestAI, стартиран днес, Комисията предприема много действия в различни области, за да подкрепи иновациите в областта на ИИ в Европа. Фабриките за ИИ са акцент в пакета за иновации в областта на ИИ на Комисията, представен през януари 2024 г., заедно с:

- Финансова подкрепа чрез "Хоризонт Европа" и програмата "Цифрова Европа", посветени на генеративния ИИ;
- Съпътстващи инициативи за укрепване на европейския пул от таланти в областта на генеративния ИИ чрез дейности за образование, обучение, придобиване на умения и преквалификация;
- По-нататъшно насърчаване на публични и частни инвестиции в стартиращи предприятия и разрастващи се предприятия в областта на ИИ, включително чрез рисков капитал или подкрепа за собствен капитал;

- Ускоряване на разработването и внедряването на общи европейски пространства от данни, предоставени на разположение на общността на ИИ, за която данните са ключов ресурс за обучение и подобряване на техните модели;
- Инициативата "GenAI4EU", която има за цел да подкрепи разработването на нови случаи на употреба и нововъзникващи приложения в 14-те индустриални екосистеми на Европа, както и в публичния сектор. Областите на приложение включват роботика, здравеопазване, биотехнологии, производство, мобилност, климат и виртуални светове.

Комисията ще създаде и Европейски съвет за изследвания в областта на ИИ, където Европа може да обедини ресурси и да проучи как може да използва неизползвания потенциал на данните, за да подкрепи ИИ и други технологии. По-късно тази година ЕК ще стартира инициативата "Apply AI", за да стимулира индустриалното внедряване на изкуствения интелект в ключови сектори.

3e-news.net

✓ Община Габрово и община Медияна ще работят заедно по пътя към климатична неутралност

От януари 2025 г. още 24 града ускориха темпото си в процеса по постигане на климатична неутралност, присъединявайки се към широка мрежа за партньорско обучение от 184 града в цяла Европа и извън нея, предоставена чрез Мисията на градовете на ЕС и улеснена от NetZeroCities- платформата на Мисията.

Последните 24 града, представляващи 14 държави в Европа, бяха избрани като третата кохорта, за да станат „Побратимени градове“ чрез Twinning Learning Programme /Програмата/ на NetZeroCities и съчетани с градове-мисии, от които да се учат и да се включат в иновативни пилотни дейности, свързани с климата. Градовете с подобни предизвикателства и преследващи сходни решения, свързани с техните емисии, са съпоставими и ще споделят своите познания в области като сгради, енергия, мобилност и отпадъци, като същевременно използват управление, финансиране и иновации в политиките. Габрово е част от третата кохорта и ще си сътрудничи със сръбската градска община Медияна, в проекта за постигане на климатична неутралност чрез обмен на знания, репликация на доказани решения и ускоряване на прехода към устойчиво бъдеще.

Нашата пилотна дейност се фокусира върху намаляване на въглеродните емисии в градска среда чрез пилотни проекти за обновяване на жилищни и обществени сгради, въвеждане на възобновяеми енергийни източници и повишаване на енергийната ефективност. Пилотният проект обхваща 30 многофамилни жилищни сгради, две детски градини, една ясла, едно училище и няколко търговски обекта в части от кв. „Трендафил“ 1 и района между бул. „Могилъв“, улиците „Лазурна“ и „Венера“. Проектът цели да създаде пример за устойчиво развитие, който да бъде приложен и в други квартали на Габрово, както и в градове от България.

В продължение на 17 месеца сътрудничеството и обменът на знания ще са в основата на Програмата, в която побратимените градове ще усвоят познания и ще проучват успешни подходи от пилотни градове, които да приложат в собствения си район, като ускорят прехода си към въглеродна неутралност. Реализирайки това те ще допринесат и за общите цели на Европа в областта на климата.

Побратимените градове също ще имат достъп до подкрепа от практики и експерти, за да улеснят Програмата и да им помогнат да постигнат целите си в областта на климата.

24-те града се добавят към нарастваща мрежа, свързваща се с Мисията на градовете на ЕС – която има за цел да направи повече от 100 града неутрални по отношение на климата до 2030 г. и да даде възможност на всички европейски градове да последват примера им до 2050 г.

Отношенията, създадени между градовете по време на Програмата, също се предвижда да продължат и извън нея, насърчавайки дългосрочни връзки и партньорства по споделени проблеми с климата и възможни действия.

✓ След натиск от бизнеса и крайни партии в Брюксел: Зелената сделка все по-уверено се превръща в индустриална

Съдбата на историческата мисия на Европа в областта на климата и на политическата ѝ защитна стена срещу крайната десница са преплетени.

Опитите на Европа да съживи замиращите си индустрии създадоха разнороден, но енергичен екип от бизнес интереси, центристски политически лидери и крайно десни кръстоносци - всички те искат да пренастроят „зелената сделка“ на ЕС - пакет от закони, насочени към нулево намаляване на парниковите газове и живот в хармония с природата.

Въпреки това те са разделени по отношение на средствата за защита - и дори по отношение на това дали искат да работят заедно.

Бизнес лидерите искат да се намалят регулациите и наказанията за замърсителите, без да се преразглеждат по-общите цели на ЕС в областта на климата.

Дясноцентристките фигури се отнасят с разбиране към тези искания, но настояват, че няма да работят с крайната десница, за да ги осъществят.

Крайно десните лидери пък смятат, че това нежелание няма да продължи вечно. Те са убедени, че споделената антипатия към „зелената сделка“ може дори да доведе до създаването на нова дясна коалиция. Това би послужило за постигането на една по-важна цел на тяхното движение: разрушаването на санитарния кордон - табуто, което забранява на центристките партии в Европа да си сътрудничат с крайната десница. Това коментира в свой анализ европейското издание Politico.

„Смятам, че те се придвижват към нашата позиция“, заяви чешкият член на Европейския парламент Александър Вондра, визирайки убеждението си, че десният център се придвижва към неговата твърдостояща група на Европейските консерватори и реформисти (ЕКР). „Мисля, че те разчитат политическите сигнали.“

Едно от нещата, които тези протагонисти споделят, е чувството за възход. През петте години от създаването си Европейската зелена сделка се сблъска с опозиция и критики от всички страни. Никога обаче не е имало сериозна перспектива тя да бъде сериозно отслабена или отменена - досега.

„Бунтът срещу регулирането е неизбежен!“ написа полският министър-председател Доналд Туск в социалната мрежа X във вторник. „Независимо дали това се харесва на някого в ЕС или не. Времето е сега!“

Корпоративното настояване

Европейските промишлени групи от години алармират за това, което определят като прекомерни тежести, наложени от „зелената сделка“, които според тях вредят на бизнеса им и допринасят за икономическото неразположение на ЕС.

„Много изпълнителни директори ми казват: „Какво, по дяволите? В останалата част на света можем да си вършим работата. А в Европа прекарваме все повече време в попълване на безполезни документи“, казва Маркус Байрер, австрийски генерален директор на BusinessEurope, лобистка организация на промишлеността в ЕС.

Желанието на президента на САЩ Доналд Тръмп да разбие регулациите и държавния надзор задълбочи тези опасения. Изчезна идеята, че ЕС може пръв да регулира, а след това да въвлече света в надпревара за високи стандарти - някога наричана „ефектът на Брюксел“.

Тази концепция „вероятно също не беше реалистична преди няколко години“, каза Байрер. „Сега тя изглежда напълно нереалистична.“

Химическата промишленост изигра ключова роля в изграждането на координирана съпротива.

През февруари 2024 г. най-голямото химическо лоби в ЕС, CEFIC, събра 73-ма шефове от индустрията, за да подпишат така наречената Декларация от Антверпен - междусекторен призив за превръщане на конкурентоспособността в централен фокус след изборите в ЕС през юни.

Тяхното предложение? Да се намали бюрокрацията и да се „премахне регулаторната непоследователност“. В крайна сметка близо 1300 организации подкрепиха манифеста.

До януари тази година BusinessEurope определи 68 политики на ЕС, които трябва да бъдат преразгледани, като почти половината от тях са закони за околната среда. Те поискаха по-опростени процедури за спазване на изискванията, пледираха за по-слаби екологични правила и поискаха отлагане на разглежданите закони.

Миналата седмица Европейската комисия свика кръгла маса, за да обсъди изменението на „зелената сделка“. Зелените групи изразиха съжаление, че списъкът на присъстващите благодетелства големите замърсители.

„Подкрепяме целите на „Зелената сделка“, казва Байрер от BusinessEurope. „Но много критикувахме начина, по който тя беше приложена, защото видяхме отчасти неkoordinирана, многоглава лавина от правила, създаваща много повече тежести... Това е, което трябва да изчистим.“

Слушаме ви...

ЕС и партиите, които го управляват, се вслуха в призива. След като десните партии спечелиха голяма победа на изборите за Европейски парламент през юни миналата година, Европейската комисия замени „зелената“ посока с

конкурентоспособност. Първата ѝ голяма инициатива - „Компас на конкурентоспособността“ - ясно сочи в тази посока. Борбата с деиндустриализацията вече е приоритет.

Европейският парламент гребе в същата посока. И никоя група не е променила курса си по-радикално от дясноцентристката Европейска народна партия - политическото семейство на председателя на Комисията Урсула фон дер Лайен и най-големият блок от партии в ЕП.

Подкрепата на ЕНП, както в Парламента, така и в правителствата на целия континент, беше от съществено значение за приемането на законодателството в областта на климата през последните пет години. Сега обаче партията преследва някои от правилата, за чието приемане е помогнала.

Фракциите на ЕНП, особено тези от Централна и Източна Европа, отдавна критикуват Зелената сделка за това, че е твърде амбициозна. Но тези дни западноевропейските крила на партията - по-специално германците - се присъединяват към тях, позовавайки се на оплаквания от индустрията.

Повратният момент настъпи миналия месец по време на срещата на националните лидери на ЕНП в Берлин. Представители на германските християндемократи, които са сочени за фаворити да вземат властта след предсрочните парламентарни избори в Германия на 23 февруари, разпространиха изявление, в което групата се ангажира да отслаби сериозно няколко стълба на „Зелената сделка“ - от целите за възобновяема енергия до граничния данък върху въглеродните емисии на ЕС. Според присъстващ в залата дипломат от ЕС, който не е бил упълномощен да говори публично за частната среща, лидерите са приели германския документ с малко забележки. Включително и фон дер Лайен, за която „Зелената сделка“ е основно наследство.

„Това дори не е било предмет на обсъждане“, каза дипломатът.

След това няколко високопоставени фигури от ЕНП започнаха да говорят за спирането или оттеглянето на „Зелената сделка“. Туск, полският министър-председател и един от най-влиятелните лидери на блока, призова за „пълен и много критичен преглед“ на целия проект. Забележително е, че в момента Полша държи шестмесечното ротационно председателство на ЕС, което ѝ дава правомощия да ръководи политическите преговори в Брюксел.

ЕНП е „основно в синхрон“ по отношение на необходимостта от „дълбока реформа“, заяви полски служител, пожелал анонимност. „А Туск, като високопоставен политик в рамките на ЕНП, просто върви със същата насоченост като политиците в Берлин. Така че това е оркестрирано действие.“

Поведението дава възможност на крайно десните сили, предупреди Франс Тимерманс, основен архитект на зелената политика като бивш комисар на ЕС по въпросите на зелената политика.

„Зелената сделка много често беше обявявана от Европейската народна партия за техен проект“, каза той по време на посещение в Брюксел миналата седмица. „Къде отиде това? Какво се е променило? Проектът ли се е променил или ЕНП се е променила? ... Ако дясноцентристката партия започне да подражава на радикалната десница. Това е радикалната десница, която печели“.

Политиците от ЕНП дори се насочиха към финансирането от ЕС на екологични НПО, като изказаха до голяма степен неоснователни твърдения, че Брюксел е плащал на групи, за да лобират за „зелената сделка“. Този антагонизъм затруднява определянето на позицията на ЕНП по Зелената сделка. Към това се прибавят и различните възгледи, които се поддържат в рамките на групата и на свързаните с нея партии в целия континент. Нещо повече, въпреки широките и нарастващи критики, повечето политици от ЕНП все още твърдят, че „Зеленият курс“ е както необходим, така и действително полезен за икономиката на ЕС.

„Ако нашата конкурентоспособност се основава на евтиния петрол и газ, ние никога няма да бъдем конкурентоспособни“, заяви Радан Кънев, български член на ЕНП в Европейския парламент. „Трябва да завършим Зелената сделка, а не да я отменяме.“

Това оказва огромен натиск върху изпълнителната власт на ЕС, която този месец трябва да представи предложение, което да върви по този тесен път.

„Има политически натиск от страна на част от десницата и крайната десница за дерегулиране и поставяне под въпрос на целите в областта на климата“, каза служител на Комисията, на когото бе предоставена анонимност, за да говори откровено. „Това не е намерението на тази Комисия. Ние променяме начина, а не целта.“

Целта изглежда е деликатен акт на съкращаване на някои изисквания за докладване, без да се отварят отново цели масиви от закони - и всичко това, без да се дава възможност на крайната десница. На практика това означава да се съсредоточим

повече върху намаляването на изискванията за корпоративна отчетност и по-малко върху отлагането на големи нови правила. Но няма гаранция, че това ще задоволи ястребите на ЕНП за дерегулация.

Евентуално гласуване в Европейския парламент на опростени правила за разкриване на информация ще постави на изпитание центристкото мнозинство, което от десетилетия е в основата на разработването на политиките на ЕС, заяви Паскал Канфин, центристски депутат от групата Renew, който изигра важна роля за приемането на Зелената сделка през последния парламентарен мандат.

Ако Комисията предложи сделка, която ще бъде приета само с подкрепата на крайната десница, няма значение дали санитарният кордон технически все още съществува. На практика той ще се е разпаднал.

Това би разтърсило ЕС до основи.

„Това ще бъде първият случай - според моя анализ - в историята на Комисията, когато ще имаме предложение, разработено с мнозинство на крайната десница от ЕНП“, каза Канфин. „Това е абсолютно нестабилно“, смята той.

Присъединете се към нас и ще спечелим

Крайната десница работи усилено, за да насърчи чувството за съгласуваност между себе си и другите критици на Зелената сделка.

Крайно десните политици и десните медии с готовност повтарят реториката на ЕНП за дерегулация и нейните неубедителни атаки срещу зелените НПО. В столицата на ЕС, МСС Brussels, мозъчен тръст, свързан с унгарския лидер Виктор Орбан, тръби за каузата.

За тях „зелената сделка“ се превърна в средство за прокаране на по-широкообхватно послание.

„Това, пред което сме изправени тук, е конфронтация с цяла система, цяла система от елити и система от идеи“, казва ръководителят на отдела за политика в МСС Brussels Якоб Рейнолдс.

През януари лидерът на френската крайна десница Жордан Бардела - водач на парламентарната група „Патриоти за Европа“ и протеже на лидера на френските националисти Марин льо Пен - провери дали санитарният кордон е готов да падне.

Той написа писмо до лидерите на другите дясноцентристки групи в Парламента, в което апелира към техните „обща ценности“ и ги приканва да учредят дясно мнозинство и да преустановят действието на Зелената сделка.

Една от групите, дясната ЕКР, откликна на предложението, като отвърна с писмо, че групите трябва да „изградят мостове отвъд политическите линии“.

„Изграждането на ограда означава само да се хранят хищниците зад оградата, а един ден те така или иначе ще разбият оградата“, казва Вондра, чешки член на ЕКР. По-късно обаче ЕКР отказа да подкрепи официално предложението на Патриотите по време на дискусиите при закрити врата, уточнява изданието.

Бардела не е адресирал писмото си до индустриалните групи. Бейпер от BusinessEurope не изключи възможността да работи с крайно десни партии, за да преследва програмата на своя член със съюзници, които са „здравомислещи“, като посочи по-специално ЕКР.

„Европа е изведена напред от централните проевропейски сили“, каза той. „Но това не означава, че всичко, което е дясно от ЕНП, е дяволът“.

От ЕНП не са отговорили публично, но германският евродепутат Петер Лиес, старши говорител на групата по въпросите на околната среда, заяви пред POLITICO, че идеята е несъстоятелна. Това, разбира се, не означава, че ЕНП няма да намери обща кауза през следващите седмици.

„Прагматизмът ще накара ЕНП да промени мнението си“, прогнозира изпълнителният директор на МСС Brussels Франк Фюреди. „Наистина се усеща, че дните на санитарния кордон са преброени.“

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ България с трайно ниски резултати и липса на напредък в борбата с корупцията

Глобалните нива на корупция остават тревожно високи, а усилията за нейното ограничаване се оказват неуспешни. В тазгодишното издание на индекса България получава 43 точки, (само преди Унгария от страните в ЕС) което е под критичния праг от 50 точки и сигнализира за сериозни предизвикателства в борбата с корупцията в страната. Това показва Индексът за възприятие на корупцията (Corruption Perception Index) за 2024 г., публикуван от Transparency International във вторник.

С резултат от 43 точки **България** остава сред държавите с високи нива на корупция в публичния сектор – резултат от дългогодишните фасадни усилия и законодателни промени в услуга на клептократски кръгове, под лозунга за въвеждане на европейски норми.

Индексът, който измерва нивата на политическа корупция, показва, че тя е бариера за доброто управление, несъвместима е с функционирането на демократичните институции и устойчивото икономическо развитие.

Чуждестранните инвестиции са на историческо дъно. Сериозният бизнес, който инвестира дългосрочно и има отговорността и силите да развива в положителна насока обществената среда в регионите, в които работи, напуска страната или обмисля да го направи. Причината за това е враждебната среда на повишаващи се самоцелни регулации и своеволия на администрацията, допълнена от деструктивния ефект на правната несигурност. Всичко това не позволява планиране и дългосрочни, устойчиви инвестиции.

Среда, в която данъчната тежест и планирането на разходите за труд са непредвидими дори в рамките на текущата година, а зависят от задкулисни политически договори за удовлетворяване на видими и невидими клиентелистки интереси, прави бизнес средата отровна.

Характеризирайки обществената среда, не можем да пренебрегнем факта, че за първи път в 36-годишната история на демократичния преход в България законността на изборите е поставена сериозно под съмнение, пишат от „Прозрачност без граници“.

Дори парламентарно представените политически сили поставят под съмнение законността на проведените избори до такава степен, че оставят окончателното решение в ръцете на Конституционния съд, чието становище е непредвидимо.

Тази ситуация хвърля сянка и върху легитимността на политическата власт, която трябва да прави ключови реформи и назначения.

Гражданското общество е подложено на последователни и все по-яръстни атаки, които целят стигматизиране и заглушаване на гласовете, които настояват за прозрачни и отчетни институции, независима съдебна власт, спазване на правата на човека, подкрепа на уязвими групи, опазване на околната среда. Тези атаки идват включително от парламентарно представени политически сили, които неколккратно внасят в Народното събрание Законопроект за регистрация на чуждестранните агенти.

Изключително тревожен е и фактът, че индикатори, които обикновено показват висок резултат – тези свързани с нивото на демокрация (The Varieties of Democracy Project) са се влошили с 4 пункта и то в рамките на една година.

Годишното изследване на конкурентоспособността (**Competitiveness Yearbook**) на Института за развитие на управлението също показва рязко понижение на резултата на България - 7 пункта само за една година, което затвърждава тревожната негативна тенденция за влошаване в ключови области като управление, икономически резултати, бизнес ефективност и инфраструктура.

Корупция и екология

Докладът на Transparency International тази година се фокусира върху опустошителното влияние на корупцията върху климатичната криза и разкрива тревожната връзка между високите нива на корупция и забавянето на ефективните климатични политики. По-голямата част от средствата, предназначени за борба с климатичните промени, са изложени на риск от злоупотреби, а липсата на прозрачност в управлението на тези фондове компрометира усилията за екологична устойчивост.

Индексът подчертава, че милиарди долари, предназначени за финансиране на проекти свързани с климата, са изложени на риск от злоупотреби и кражби.

Зелени политики и инвестиции

България е част от редица европейски инициативи за справяне с климатичните промени и намаляване на въглеродния отпечатък. Средствата за екологични проекти идват основно от Фонда за справедлив преход на Европейския съюз чрез Плана за възстановяване и устойчивост, както и от национални фондове. Средствата са насочени предимно за подкрепа за енергийния преход, намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и стимулиране на възобновяемите енергийни източници, но при планирането, наблюдението и разходването им липсва всякаква връзка с мерки за управление на корупционния риск. При липсата на адекватни регулации и независим мониторинг рискуваме да попаднем в групата на страните, в които се злоупотребява със средствата и се прави просто „гринуошинг“.

Глобални тенденции и мястото на България

Докладът на Transparency International показва, че повече от две трети от държавите по света получават резултат под 50, а средната глобална стойност на индекса остава непроменена – 43 точки.

Дания отново оглавява класацията с 90 точки, докато държави като Сомалия (9), Венецуела (10) и Сирия (12) остават на дъното.

В контекста на Европейския съюз България продължава да изостава в сравнение със средното ниво за стария континент, което остава около 62,33 точки.

Най-големите предизвикателства за страната остават борбата с безнаказаността, укрепването на институциите и повишаването на общественото доверие в управлението.

В световен мащаб, Индексът подчертава как корупцията подкопава глобалните усилия за справяне с климатичната криза. В страни като Бразилия (34) и Южна Африка (41) корупционните практики застрашават мащабни инвестиции в зелени технологии и устойчиво развитие. Освен това, корупцията в енергийния сектор продължава да е сериозен проблем в държави като Русия (22) и Азербайджан (22), което компрометира международните усилия за постигане на въглеродна неутралност.

Необходимост от спешни действия

„Трябва да се затвори кръгът от закони, които са с антикорупционен характер и дават възможност на гражданите да бъдат чути като регламентирането на защита срещу т.нар. дела „шамари“ и извеждането на светло на лобистките практики в държавното управление. Без тези промени не можем да очакваме финансиране от ЕС, както и придвижване на членството ни в ОИСР.

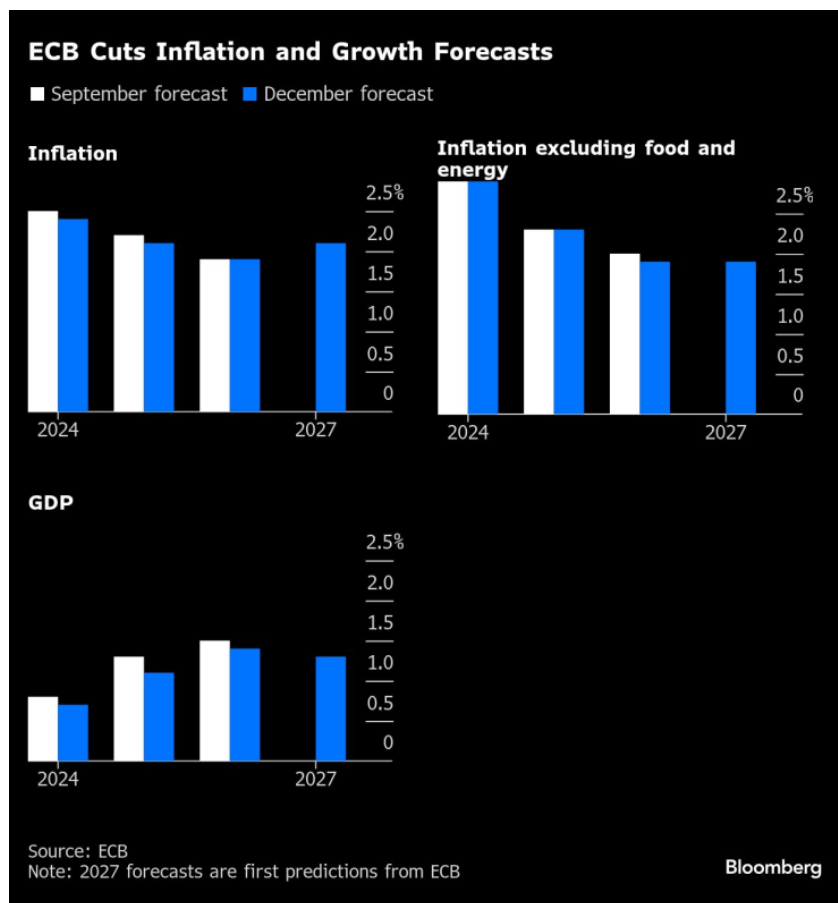
В годините държавата отделя немалко средства за органите, ангажирани с борбата с корупцията, правната рамка еволюира, макар и под външен натиск, особено в областта на наказателното правораздаване и сме изправени пред все по-широките правомощия на антикорупционните органи. Резултатът от приложението е повече от съмнителен. Ако очакваме прогрес, то трябва да се работи там, където дефицитът е най-голям – организационната култура и развитие на кадрите.“, заяви Калин Славов, изпълнителен директор на Асоциация „Прозрачност без граници“.

✓ Лагард: Дезинфлацията продължава, но митата представляват значителен риск

Председателят на Европейската централна банка Кристин Лагард заяви, че отстъплението на инфлацията напредва, въпреки че търканията в световната търговия продължават да създават рискове.

В обръщение към депутатите от Европейския съюз в Страсбург Лагард отново подчерта, че се очаква ръстът на потребителските цени да достигне целта на ЕЦБ от 2% през тази година. Тя говори след последния кръг от съобщения за мита от страна на президента на САЩ Доналд Тръмп, като предупреди за „предизвикателна“ икономическа среда.

„Процесът на дезинфлация в еврозоната върви добре“, каза тя в понеделник по време на дебат относно годишния доклад на ЕЦБ за 2023 г. „По-големи търкания в световната търговия биха направили инфлационните перспективи в еврозоната по-несигурни“.

ЕЦБ намалява прогнозите си за инфлацията и растежа |

Повечето анализатори очакват, че през март ЕЦБ ще понижи лихвените проценти за шести път поре, като повечето официални представители са уверени, че ще постигнат целта си за инфлацията през следващите месеци. Рисковете инфлацията да не достигне или отхвърли целта обаче са многобройни, което прави по-нататъшните стъпки несигурни. Сред факторите, които биха могли да задържат повишението на потребителските цени, са потенциалните търговски мита на САЩ и нарастващите цени на енергията. Същевременно икономиката се е свила - заплашвайки да свали инфлацията под целевата стойност.

Лагард заяви, че честотата на шокове, подобни на пандемията и нахлуването на Русия в Украйна, „вероятно ще остане висока“.

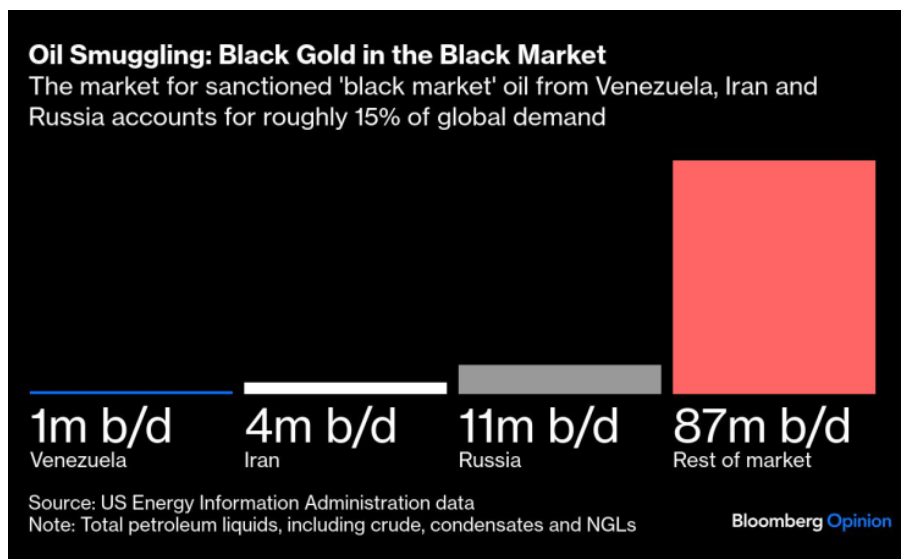
Анализатори и инвеститори смятат, че депозитната лихва на ЕЦБ, която в момента е 2,75%, в крайна сметка ще бъде понижена до 2% - вероятно още в средата на годината. Това би съответствало на средата на диапазона от оценки на изследователите на институцията за т.нар. неутрален лихвен процент - теоретично ниво, което нито ограничава, нито стимулира икономическата активност.

Лагард заяви, че тя и колегите ѝ „ще следват подход, зависещ от данните и от всяко заседание, за да определят подходящата позиция на паричната политика“ и не се „ангажират предварително с конкретен курс“, с което повтори формулировката от последното заседание на ЕЦБ.

✓ Черният пазар на петрол ще продължи да процъфтява

Контрабандата на петрол не е лесна, но е толкова забележително доходоносна, че препятствията само я забавят. Разбира се, властите могат да направят търговията с нелегални барели малко по-малко финансово изгодна, но в крайна сметка петролът ще стигне целта си.

И това се случва. Русия, Иран и Венецуела - трите основни страни производителки на петрол, които са обект на западните санкции, все още добиват около 16 милиона барела дневно суров петрол и други течни нефтени продукти. Ако приемем, че триото продава петрол с 20% отстъпка от пазарните цени, направете си сметката: това е петрол на стойност 1 милиард долара дневно.

Контрабанда на петрол: Пазарът на санкционирания „черен пазар“ на петрол от Венецуела, Иран и Русия представлява около 15% от световното търсене.

Скептическин съм по отношение на способността на последния кръг санкции и обещанията за по-строго прилагане на по-старите санкции да спрат незаконната търговия. Мерките ще създадат повече търкания и ще направят контрабандата по-трудна и вероятно по-малко печеливша, принуждавайки продавачите да предлагат по-големи отстъпки. Но те няма да намалят значително потоците, камо ли да ги спрат.

Сумите са толкова големи, а бизнесът - толкова доходноносен, че всички участници - продавачи, купувачи и посредници - са силно мотивирани да търсят алтернативни пътища, трикове и похвати, за да продължат да работят. С течение на времето правоприлагащите органи се уморяват, а контрабандистите стават все по-мъдри.

Още едно предизвикателство произлиза от факта, че не всички смятат руския, иранския и венецуелския суров петрол за незаконен. За Китай, Индия и много други развиващи се страни техните барели са толкова добри, колкото и всички останали.

Освен това страните, които налагат санкциите, имат стимул да се справят лесно с контрабандистите, за да поддържат цената на петрола ниска, и ще трябва да убедят всички останали, особено Пекин и Ню Делхи, че по-скъпият суров петрол е цена, която си струва да се плати, за да се наложат санкциите.

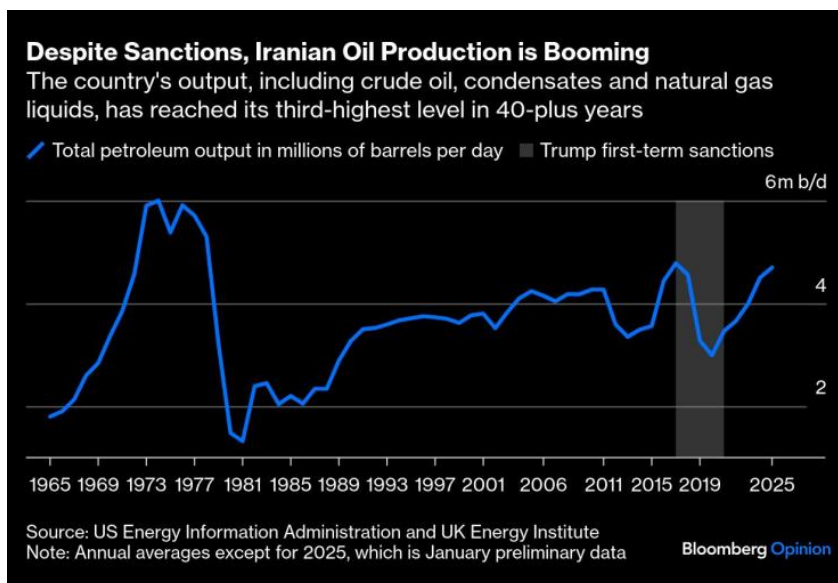
Има исторически прецедент за това - успехът на ембаргото на Организацията на обединените нации върху суровия петрол от Ирак и Кувейт през 1990-1991 г. Но през последните пет години научихме, че Западът няма политическа воля да понесе по-високите енергийни разходи, а Глобалният юг не е заинтересован да подкрепя Вашингтон, Брюксел и Лондон. Политическият апетит за строги санкции е толкова слаб, че дори Япония, която обикновено е на страната на САЩ, ги подкрепя само на думи.

Политическият и икономическият контекст е важен, за да се разбере какво следва на черния пазар на петрол. Вниманието е насочено към Русия и Иран, които заедно добиват около 15% от световния суров петрол.

Миналата седмица президентът на САЩ Доналд Тръмп подписа „президентски меморандум“, с който нарежда на администрацията си да възстанови кампанията за „максимален натиск“ и да „сведе износа на петрол от Иран до нула“. На хартия това беше силно действие. Но Тръмп подкопа собствения си устрем, като каза с химикалка в ръка, че е „разкъсан“ от меморандума. „Всички искат да го подпишат“, каза той и добави: „Подписвам го, но не го правя с удоволствие“.

Ако това не беше достатъчно, той ясно заяви, че в крайна сметка не иска да нарушава потока на петрол: „Надявам се, че няма да ни се наложи да го използваме.“

Нещо повече, меморандумът беше дълъг на думи и кратък на действия. Дни по-късно в отделно изявление Министерството на финансите на САЩ обяви, че налага санкции на „мрежата“, която Иран използва, за да заобикаля американските петролни санкции. Проблемът е, че този ход е насочен към един голям и два малки петролни танкера. През последните няколко години Иран разчита на повече от 500 танкера, за да пренесе своя петрол, като близо 60% от тях остават без санкции.

Въпреки санкциите производството на ирански петрол е в подем | Добивът на страната, включително суров петрол, кондензати и течен природен газ, достигна третото най-високо ниво от над 40 години насам

Засега нека се съсредоточим върху петролните танкери, които продължават да превозват ирански суров петрол. Да, на някои от тях им отнема повече време да намерят купувач и засега съхраняват суровината в открито море. Но е само въпрос на време - и на по-голяма отстъпка от пазарните цени - преди някой да купи този петрол. Освен това иранският добив на петрол, измерен като цяло, е на най-високото си ниво от над 40 години насам.

Техеран произвежда не само суров петрол - основният фокус на санкциите - но и други петролни продукти, като кондензати и втечен природен газ, които избягват всякакви ограничения още по-лесно. Последните две категории петрол отбелязаха бум на производството през последните години. Ако съберем всичко това, ще видим, че миналата година Иран е добил около 4,5 млн. барела на ден, което е третият най-голям обем от 1978 г. насам.

Русия е подложена на санкции от скоро след инвазията в Украйна, но западните политици поставят акцент върху поддържането на ниски цени на петрола, а не върху ограничаването на потоците. В последните дни от мандата си бившият президент Джо Байдън успя (поне за кратко) да промени нещата, като наложи на Москва най-строгите санкции, виждани досега. След като първоначалният шок отмина, контрабандистите започнаха да търсят решения: На Русия ѝ бяха необходими по-малко от 25 дни, за да намери обходни пътища.

Вярно е, че на руснаците им се налага да продават своя петрол на по-ниски цени и да плащат повече за транспортирането му. Проблемите са многобройни, а част от добива все още не е намерил краен клиент, което принуждава някои танкери да се превърнат във временни плаващи хранилища. Но като цяло петролът продължава да тече.

Това е срамен провал на политиката, като бездействието се прикрива с реторика и думи. Докато западните правителства отказват да плащат по-високи цени на петрола като цена за осакатяване на черния пазар, Русия, Иран и Венецуела ще продължат да могат да продават своите барели.

✓ ЕС ще отвърне на американските мита върху стоманата и алуминия

ЕС обяви, че ще отвърне на наложените от САЩ мита върху европейския износ на стомана и алуминий с "твърди и пропорционални ответни мерки", докато официални представители в Брюксел се стремят да предотвратят търговска война с Вашингтон. "ЕС ще действа, за да защити своите икономически интереси. Ще защитим нашите работници, бизнеси и потребители", заяви председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен във вторник, цитирана от Financial Times. Президентът на САЩ Доналд Тръмп обяви, че 25-процентните мита върху всички вносни доставки на стомана и алуминий ще влязат в сила на 4 март. Държавите от ЕС вече са одобрили налагането на мита до 50% върху внос от САЩ на стойност 4.8 млрд. евро и могат бързо да проведат окончателно гласуване за тяхното въвеждане. Сред засегнатите продукти ще бъдат бърбън уиски, мотоциклети Harley-Davidson, моторни лодки, както и определени видове стомана и алуминий.

Фон дер Лайен ще се срещне с вицепрезидента на САЩ Дж. Д. Ванс в Париж, за да обсъди въпроса, докато Европейската комисия свика среща на министрите на търговията в сряда следобед. Преговорите остават приоритет Еврокомисарят по търговията Марош Шефчович заяви пред Европейския парламент, че съюзът се стреми към преговори. "Оставаме ангажирани с конструктивен диалог. Готови сме за преговори и за намиране на взаимноизгодни решения, когато това е възможно. "Много е заложено и за двете страни. Искаме да постигнем решение, не на последно място защото това е икономически разумно". Според него ЕС не вижда никакво основание за налагането на мита върху износа на съюза, което е икономически контрапродуктивно. Особено като се има предвид дълбоката интеграция на производствените вериги, изградени чрез обширни трансатлантически търговски и инвестиционни връзки.

"Митата са данъци; лоши за бизнеса и още по-лоши за потребителите." Държавите от ЕС вече са одобрили налагането на мита до 50% върху внос от САЩ на стойност 4.8 млрд. евро и могат бързо да проведат окончателно гласуване за тяхното въвеждане. Митата върху уискито за първи път бяха въведени в отговор на наложените от Тръмп мита върху металите по време на първия му мандат. Този спор беше замразен по време на управлението на предишния президент Джо Байдън, но така и не беше решен окончателно. Те автоматично ще влязат в сила в края на март, освен ако повечето държави от ЕС не се съгласят да ги въведат по-рано. Брюксел може също да разшири обхвата на ответните си мерки, но Фон дер Лайен подчерта, че всякакъв отговор ще бъде "пропорционален".

Европейската стоманодобивна индустрия вече се свива, като производството ѝ достигна най-ниското си ниво в историята през 2023 г. Митата върху износа от около 3.7 милиона тона годишно ще ѝ нанесат сериозен удар, заяви Аксел Егер, генерален директор на индустриалната асоциация Eurofer.

Той смята, че стомана от други части на света, която вече няма достъп до американските пазари, може да бъде насочена към Европа, което допълнително ще понижи цените. Какво може да предложи ЕС на САЩ През миналата седмица Бернд Ланге, който оглавява търговската комисия на Европейския парламент, заяви пред Financial Times, че ЕС ще предложи намаляване на митата върху вноса на автомобили от САЩ като част от сделка за избягване на търговска война. Според него блокът е готов да намали митото от 10% върху вноса до 2.5%, колкото е нивото при доставки в САЩ. "Можем да се опитаме да сключим сделка преди ескалацията на разходите и митата", каза Ланге, който е запознат с дискусиите в ЕС за това как да се намали напрежението с Белия дом. Съюзът би предложил да купува повече втечен природен газ и военно оборудване от САЩ, "плюс също така да се стреми да намали митата за автомобили", добави той.

Автомобилната индустрия на ЕС подкрепя този ход, заявиха пред британското издание служители в Брюксел. Секторът се опасява, че Тръмп ще изпълни заплахата си да наложи мита, след като се оплака, че европейците "не купуват нашите автомобили, не вземат нашите селскостопански продукти, не вземат почти нищо, а ние вземаме всичко от тях". Главният изпълнителен директор на BMW Оливер Ципсе призова за по-ниски мита върху автомобилите, а шефът на Mercedes Ола Калениус заяви, че иска "голяма сделка" с Тръмп. Представители на ЕС заявиха, че са проведени консултации с ключови държави, произвеждащи автомобили, включително Германия, и не се очаква Берлин да се противопостави на този ход. През 2022 г. ЕС е изнесъл 738 436 автомобила за САЩ на стойност 37.4 млрд. евро. Той е внесъл само 271 476 автомобила от САЩ на стойност 8.7 млрд. евро. Ответен удар срещу гигантите от Силициевата долина Ланге предупреди, че ако преговорите се провалят, ЕС ще отвърне на удара с ново оръжие, което ще му позволи да атакува американските технологични и финансови компании. Инструментът беше създаден след първия мандат на Тръмп, за да се справи с държави, които използват икономически натиск, за да променят вътрешната си политика. Става дума за т.нар. инструмент

за борба с принудата, което ще позволи на ЕС да се насочи към американския сектор на услугите, като например големите технологични компании. "Понякога е важно да имаш оръжие на масата", каза Ланге. Според него Тръмп вероятно ще използва митата, за да се опита да принуди ЕС да разхлаби регулациите и да премахне данъците върху онлайн компании като Meta, X и Google. "Ето защо АСИ влиза в действие, за да можем да използваме този инструмент и за справяне с тези големи технологични компании." Той заяви, че Брюксел може да суспендира правата върху интелектуалната собственост, например да разреши свободното използване на софтуер, и да приложи мита към стрийминг услугите и други цифрови платформи. Инструментът също така позволява на ЕС да блокира преките чуждестранни инвестиции или да ограничи достъпа до пазара на банкови, застрахователни и други групи за финансови услуги. Прилагането на АСИ ще отнеме около шест месеца, тъй като ЕС ще трябва да изчисли щетите за своите индустрии и да получи подкрепата на мнозинството от държавите членки.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

- Тема: За ролята на БСП в управлението на държавата и надпреварата за председателското място в социалистите.; Гостува вицепремиерът и временният председател на партията Атанас Зафиров
- Тема: След приемането ни в "Шенген" - как продължава борбата с нелегално преминаващите границите на страната.; В студиото директорът на "Гранична полиция" гл. комисар Антон Златанов
- Тема: Как да разпознаем качествените млечни продукти и какво установяват проверките на държавата. Коментар на д-р Любомир Кулински от Агенцията по безопасност на храните.
- Тема: Защо беше спрян ремонтът на столичната улица "Опълченска" и какви нарушения откриха при проверката от ДНСК?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Драма с парното! Без изравнителни сметки, ако спешно не оправят наредба
- в. Труд - Работата и малкото пари ни съсипват
- в. Телеграф - Край с недоучилите убийци на пътя

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Киргизи, узбеки и непалци в топ 3 на 10-те хиляди чужди работници у нас, а плачем за още 250 000
- в. 24 часа - Министър Петкова пое отговорност за ексминистър Петкова, а Доган се усмири с новия пост
- в. Труд - Гласуваха пълна забрана на вейпове
- в. Труд - ЕС набира 200 млрд. евро за развитие на изкуствен интелект
- в. Телеграф - Новите тролеи във Враца „сделани“ в Беларус
- в. Телеграф - Заварчикът със заплата като IT

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Людмил Веселинов: Обещах да кметувам един мандат, а карам 9-ия. Заклех се пред икона, че ще ми е последен
- в. Труд - Борислав Гуцанов: 50 на сто от разходите за пенсии се доплащат от бюджета
- в. Телеграф - Политологът Страхил Делийски: Атаки по три линии чакат мнозинството

Водещи анализи

- в. 24 часа - Щом забраната за продажба на вейпове на деца не работи, как депутатите очакват да действа за енергийните напитки?
- в. Труд - Хубаво е и ще става още по-хубаво
- в. Телеграф - Ела, Кумчо Вълчо, изияж ме!

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.